

كاردانهوهی گرووپه شیعهكان بهرامبهر جوولّه سهربازییهكانی ئهمریکا

30-08-2023

نووسه رهكان

د. یاسین تهها

كورتە : ئه‌لینا رۆمانووسكى بآیۆزی ئهمریكا له عێراق، سنووریکی بۆ دهنگۆ و مقومقوكانی شهقامی عێراقی دانا و رایگه‌یاند كه ئه‌وهی له‌بارهی جوولّه‌ی سهربازانی ئهمریكاوه هه‌یه له‌لایه‌ك جیگۆرکی ئاسایی هه‌یزه‌كانه، له‌لاكه‌ی دیکه هه‌یچ په‌یوه‌ندییه‌کی به‌ ئیوخۆی عێراقه‌وه نییه. نه‌ك هه‌ر ئه‌وه، رۆمانووسكى ژنه به‌هه‌یزه‌كه‌ی ئهمریكا له عێراق، جه‌ختی له‌وه‌ش كرده‌وه "واشنتن مكوپه له‌سه‌ر په‌ره‌پیدانی په‌یوه‌ندییه‌ هاوبه‌شه‌كانی له‌گه‌ڵ به‌غدا". هاوكات له‌گه‌ڵ ئه‌مه‌شدا په‌كێك له‌ فه‌رمانده‌كانی هه‌شد كه وه‌عد قه‌دۆیه و فه‌رمانده‌ی لیوای 30یه ئه‌وه‌ی دركاند كه ئهمریكیه‌كان له‌ واشنتۆن به‌روونی به‌ شاندی سهربازی عێراقییان گوتوو كه نیازیان هه‌یه سنووری عێراق له‌گه‌ڵ سووریا كۆنترۆل بكهن و بۆ ئه‌مه‌ش 2500 سهرباز ده‌گۆرن به‌ چه‌كدارانی "پاسه‌وانی نیشتمانی" ویلایه‌تی ئۆهایۆ، به‌م پێه‌ش جموجوولّه‌كه به‌ ئاگاداری پێشوه‌خته‌یه و ئامانجه‌كه‌ی له‌ ده‌ره‌وه‌ی عێراقه.

ماوهی چەند رۆژیکە جوولە سەربازییەکانی ئەم دواییە هیژەکانی ئەمریکا لە عێراق، باسی گەرمی شەقام و سۆشیاڵمیدی و جیگە دڵخورتیی لایەنە شیعییە حوکمرانەکانی عێراقیشە. بەشێک لە عێراقییەکان بەتایبەت ئەوانە نازاری یان ئەبەری ئەم پرۆسە سیاسییە ئیستان، هیوایان لەسەر ئەوە هەڵچینیوو کە ئەو جوولەییە سەرەتای کۆتایی ئەم دۆخە حوکمرانییە بێت کە لەسەر بنەمای بەخشینەو و پشک پشکینە تافی و حیزبی و گەندەلییەکی بەهێزتر لە یاسا و سیستەم دانراوە، بەلام دیوێ شاراوێکانی جموجوولەکە ئەوە دەردەخەن کە شەقامی عێراقی جگە لەوەی زۆرجار گرێدراوی "تیۆری پلان" ه، هیشتاش وەها تەماشای ئەمریکا دەکات کە هیژیکێ خێخوازە و کاری ئەوەیە ئەو رژێمانە بروخینێت کە بۆ گەلهکانیان خراپن، وەک ئەوەی لە 2003، لە دژی سەدام حسین کردی. بێگومان هەلمەتی بەهێزی پروپاگەندەش لەمەدا رۆلی هەبە.

ئەلینا رۆمانۆوسکی بآلیۆزی ئەمریکا لە عێراق، سنووریکێ بۆ دەنگۆ و مقۆمقۆکانی شەقامی عێراقی دانا و [رایگەباند](#) کە ئەوەی لەبارەي جوولەي سەربازانی ئەمریکاو هەبە لەلایەك جیگۆرکێي ئاسایی هیژەکانە، لەلاکەي دیکە هیچ پەيوەندییەکی بە نیوخۆي عێراقەو هەبە. ئەک هەر ئەوە، رۆمانۆوسکی ژنە بەهێزەکەي ئەمریکا لە عێراق، جەختی لەوەش کردووە "واشنتن مکوړه لەسەر پەرەبێدانی پەيوەندییە هاوبەشەکانی لەگەل بەغدا". هاوکات لەگەل ئەمەشدا بەکێک لە فەرماندەکانی حەشد کە وەعد قەدۆبە و فەرماندەي لیوای 30یە [ئەوێ درکاند](#) کە ئەمریکییەکان لە واشنتۆن بەروونی بە شاندی سەربازیی عێراقیان گوتوووە کە نیازان هەبە سنووری عێراق لەگەل سووریا کۆنترۆل بکەن و بۆ ئەمەش 2500 سەرباز دەگۆرێن بە چەکارانی "پاسەوانی نیشتمانی" ویلایەتی ئۆهایۆ، بەم پێشەش جموجوولەکە بە ناگاداری پێشوخەتەيە و نامانجەکەي لە دەرەوێ عێراقە.

ئەگەرچی ئامانجە راگەپەرناوێکەش سووریا، بەلام دوور نییە لیکەوتەي جموجوولەکە لەسەر عێراق و ئاسایشی ناوخۆییشی دەرکەوێت، چونکە لەمپەر درووستکردن بۆ رینگای تاران _ دیمەشق و چاودێریکردنی زیاتری کە بەکێکە لە ئامانجەکانی پرۆژەکە، پەيوەندی بە عێراقەو هەبە، بەو پێشەي بە عێراقدا گۆزەر دەکات. هەرەو هەوا ویستگەکانی پاراستنیشی لە دەستی هەندیک گرووپی چەکارای شیعیەدایە کە فەرمان لە تارانەو وەرەگرن. جگە لەم ئامانجەش پێدەچێت ئەمریکا بتهوترکردنی ئاسایشی ئیسرائیل و گەمارۆدانی زیاتری رژیمی ئەسەدی لە سووریا مەبەست بێت بەتایبەت کە بەم دواییە چەند هەنگاوێک لە ئاساییکردنەو پەيوەندییەکانی لەگەل وڵاتانی عەرەبی چوووتە پێشەو. دەسەلاتدارانی تارانیش بەروونی ئەم پێشەاتانەیان خویندووتەو و ئەوتە [لەرینگای وەزارەتی دەرەوێ](#) ئێرانەو جگە لە راگەباندنی دژبەتی بۆ جوولە و بڵاوەپێکردنی ئەمریکییەکان، هانی حکومەتی عێراقیش دەدەن قیوولی نەکات. هەر لەم کاتەشدا گۆشارەکانیان تووند کردووتەو بۆ ئەوەي عێراق بەپەلە هیژە کوردییە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران لە هەریمی کوردستان چەک بکات و بەر لە 19 ی سێبتهمبەر/ ئەیلوولی 2023 بیانخاتە ناو کەمپی تاییبەتەو.

جوولەکانی ئەمریکا لە بەری عێراقەو هەواکاتن لەگەل خرۆشانیکێ نوێ لە ناوخۆي سووریا و لە بەشی باشوورەکەي بەتایبەت کە ناوینشانە سەرەکییەکەي رەتکردنەو هەلگرتنی کۆمەکە لەسەر سووتەمەنی و ناپەرەزایی دەربرینە لە دژی گران و بۆ باشکردنی بژووی خەلکە، بەلام [هەندیک سەرچاوەي شیعی](#) ئەو خرۆشانە هاوشیوویەي 2011 بە بەشێک لەو پلانە ئەمریکییە دەرزان کە ئامانجی دروستکردنی پشتنیەبەکی ئەمنییە لەسەر شیوێ هەریمیک یان ناوچەبەکی دابراو لە باشووری سووریا لەسەر شیوێ کانتۆنەکانی رۆژئاوا، بەم جۆرەش هەم رژیمی سووریا لە باکوور و باشوورەو گەمارۆ دەدرێت هەم عێراقیش دەبێتە هاوسنوری هەریمیکێ دیکەي سووریا لە دەرەوێ رژیمی ئەسەد، ئەوەشی ئەم گومانانە زیاتر دەکات سەردانی فەرماندەي هیژەکانی ئەمریکا (Centcom)، مایکل کوریل بوو بۆ ناوچەکانی بئەدەستی ئۆپۆزسیۆنی سووریا بۆ سێبەم جار لەماوهي ئەمسالدا بەتایبەت رۆژەلاتی فورات، لەم ناوچە کوردییەش چاوی بە فەرماندەکانی هەسەدە کەووتوو، جگە لە ئەویش [چەند کۆنگرێسمانێک](#) ناوچەکانی بئەدەستی ئۆپۆزسیۆنی سووریا بەسەر کردووتەو تەو تەو و جاریکێ دیکە سووریا بە خستوووتە چەقی گرنگی پیدان لەکاتیکی کە ئیدارەي پێشووی ئەمریکا بپاری دابوو لە سووریا بکشیتەو.

قەیس خەزەلی، ئەمینداری عەسایب [پێنواپە](#) ئامانجی ئەمریکییەکان "دروستکردنی هەریمیکێ دیکە بە لەسەر سنووری عێراق"، بەلام ئەوەي جیگەي سەرسوڕمانە سەرباری ئەم زانیارییانە لای گرووپە شیعیەکان، هیشتا کاردانەوێکیان ساردە و هیچ لە ئاست قەبارەي پێشەاتەکی نییە چ لە ناو حەشدی شەعی چ ئەوانەیان راستەوخۆ سەر بە ئێران یان هاوپەیمان و نزیکن لە تارانەو. لەکاتیکی جگە لەوەي کە ئەوان خۆیان بە بەشێک لە "بەرەي موقاوەمە" دەرزان، لە سەرەتای 2020 بە تۆپزی بپاریکیان بە پەرلەمانی عێراق دەرکرد بۆ دەرکردنی هیژە سەربازییە بیانییەکان لە عێراق لە پێش هەموویانەو هیژەکانی ئەمریکا. تاوێک ئیستا ئەو گرووپانەي کاردانەوێکیان هەبوو دژی جموجوولە نوێیەکەي ئەمریکا تەنیا "بزووتنەوێ نوچەبا" و "کەتیبەکانی حیزبووللان"، یەکەمیان لە دەرەوێ پرۆسەي سیاسییە و [داوای بەرەنگاریبوونەوێ جوولەکانی ئەمریکا دەکات](#) و دووهمیشیان لە [راگەپەرناوێکەیدا](#) هەلوێستیکێ روون و ئاشکرای وەهای دەرئەبڕیوو کە کرداری بەدوادا بێت و هەردووکیان زیاتر دەربرینی ئینشاییان بەکارهیناوە.

بۆچوونیک هەبە پێنواپە کە سەرقالیی حەشد و گرووپە چەکارەکانی شیعی بە حوکمرانی و دابەشکردنی ئیمتیازاتی دەولەت، وایکردوو کە مەتر بپەر بەرەنگاری جوولەي ئەمریکا بکەنەو بەتایبەت کە دەرکەوت ئەمریکا دۆلاری عێراقی بەدەستە. لیکدانەوێکی دیکەش

به دووری نازانیت بیده‌نگییه‌کیان به پلان و به‌نامه و ری‌ککوتن بیت له نیوان ئیران و ئه‌مریکا که تائیس‌تا جگه له نازادکردنی پاره بلۆک‌کراوه‌کانی ئیران، ری‌ککوتنیکی رانه‌گه‌یه‌نراوی ناراسته‌و‌خۆی له‌سه‌ر هه‌ناردی نه‌وتی ئیران لێ ئاشکرا بووه. له‌م نیوانه‌شدا ته‌گه‌ریک هه‌یه که ئه‌مریکییه‌کان له ری‌گای حکومه‌تی عێراقه‌وه گرووپه شیعه‌کانیان ناچار به بیده‌نگی کردبیت به‌تایبه‌ت که فه‌رمانده‌ی لیوای 30 یه‌شد نه‌وه‌ی درکانه‌وه‌وه که ئه‌مریکییه‌کان داوای گره‌نتیان کردووه که گرووپه چه‌کداره‌کانی شیعه‌ی عێراق به‌گشتی خۆیان به‌دوور بگرن له‌و جموجوو‌له‌ سه‌ربازییه‌ی که ئامانجه‌که‌ی ئه‌ودییو شارۆچکه‌ی قائیم و پارێزگای ئه‌نباره.